

Meer of minder uren werken

Jannes de Vries

Een op de zes mensen die minstens twaalf uur per week werken (de werkzame beroepsbevolking) wil meer of juist minder uur werken. Van hen heeft minder dan de helft dit binnen een jaar gerealiseerd. Jongeren en hoger opgeleiden slagen er naar verhouding dikwijls in om hun uren uit te breiden. Daarnaast lukt het jongeren ook vaker om hun arbeidsduur te beperken. Dat geldt eveneens voor vrouwen.

1. Inleiding

Nederland is binnen de Europese Unie het land waar zowel mannen als vrouwen het meest in deeltijd werken (Keuzenkamp en Steenvoorden, 2008; Steenvoorden en Keuzenkamp, 2008; Siermann, 2009). Er wordt naar gestreefd dat vooral vrouwen meer uren gaan werken. Zo is een van de aanbevelingen van de Commissie Arbeidsparticipatie (2008) om de negatieve gevolgen van de vergrijzing op te vangen door werknemers die in deeltijd werken te stimuleren om meer uren te gaan werken. Ook voor de economische zelfstandigheid van vrouwen is een hogere arbeidsduur van belang. Een doelstelling van het vorige kabinet was dat in 2010 60 procent van de vrouwen economisch zelfstandig zou zijn, dat wil zeggen tenminste 70 procent van het minimumloon verdient (OCW 2009a). In 2007 was bijna 45 procent van de vrouwen economisch zelfstandig tegen ongeveer 70 procent van de mannen (Bos en Van den Brakel, 2009). Het verdienen van meer geld is een belangrijk motief voor in deeltijd werkende vrouwen om de arbeidsduur uit te breiden (Portegijs, 2009). Om deze redenen is het belangrijk om te weten in hoeverre men meer uren wil werken en of men daarin slaagt.

Tegelijkertijd is het relevant om inzicht te hebben in de mate waarin werkenden minder uren willen werken en dat gaan doen. De mogelijkheid om minder uren te gaan werken zou ouders namelijk beter in staat kunnen stellen om arbeid en zorgtaken te combineren. Hierdoor wordt mogelijk voorkomen dat men helemaal stopt met werken. De meeste vaders met een partner werken fulltime (Beckers en Van der Valk, 2005). Tegelijkertijd besteden moeders met een partner twee keer zo veel tijd aan onbetaalde arbeid als vaders met een partner (Cloin en Souren 2009). Als vaders meer in deeltijd gaan werken, kunnen ze meer in het huishouden doen, wat kan leiden tot een gelijkere verdeling van betaalde arbeid en onbetaalde zorgtaken tussen mannen en vrouwen. Het kabinet vindt een evenwichtige verdeling van (mantel)zorgtaken en arbeid belangrijk (OCW 2009b). Voor een derde van de voltijdwerkende mannen die minder uren wilde werken was de zorg voor kinderen een van de belangrijkste redenen om minder uren te gaan werken; onder mannen met kinderen onder de vier jaar was dat 86 procent (Hillebrink en Pouwels 2009).

In dit artikel wordt gekeken wie meer of minder uren wil werken en wie er in slaagt om dat te gaan doen. In de volgende paragraaf wordt gekeken welke werkenden meer of minder uren willen werken. Paragraaf 3 kijkt in hoeverre werkenden

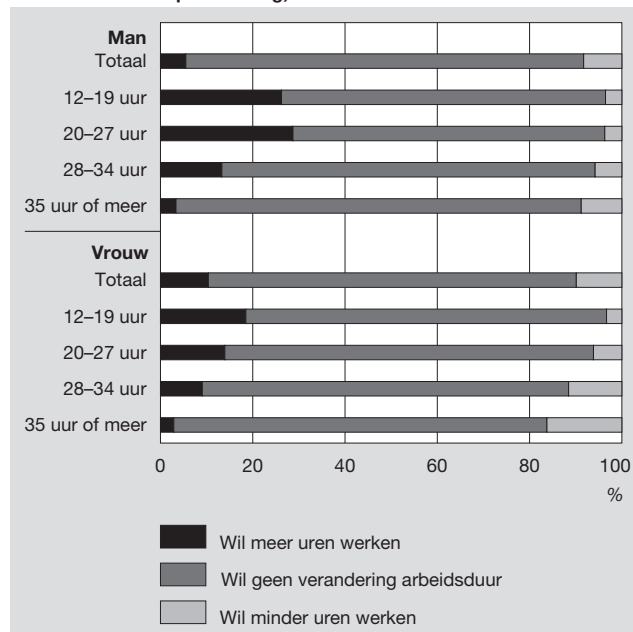
die meer willen werken dat ook zijn gaan doen. Paragraaf 4 beschrijft welke werkenden die minder willen werken daarin zijn geslaagd. De cijfers over een gewenste verandering van de arbeidsduur zijn steeds het gemiddelde van de jaren 2002 tot en met 2007. Voor de daadwerkelijke verandering wordt steeds naar de situatie een jaar later gekeken.

2. Meer of minder uren willen werken

2.1 Mannen die deeltijd werken willen vaker meer werken dan vrouwen die deeltijd werken

De meeste werkenden (84 procent) willen hun huidige arbeidsduur niet veranderen. Vrouwen hebben een grotere voorkeur voor een verandering van de arbeidsduur dan mannen. Van de mannen wil 14 procent een verandering, tegen 20 procent van de vrouwen. Vrouwen en mannen willen ongeveer even vaak minder uren werken, maar van de vrouwen wil een groter deel de arbeidsduur uitbreiden dan van de mannen (10 versus 5 procent). Dit komt doordat vrouwen veel meer dan mannen in deeltijd werken en van de deeltijders een groter deel meer uren wil werken. Ook uit eerder onderzoek bleek dat mensen die in deeltijd werken vaker hun arbeidsduur willen veranderen (Kösters 2009). Als vrouwen en mannen met dezelfde arbeidsduur worden vergeleken dan wil van de mannen juist een groter deel meer werken dan van de vrouwen.

1. Meer/minder willen werken naar geslacht en wekelijkse arbeidsduur, werkzame beroepsbevolking, 2002/2007

2.2 Gemiddeld een verandering van arbeidsduur van negen uur gewenst

Mensen die meer of minder willen werken willen gemiddeld een verandering van 9 uur meer of minder. Als mensen hun

arbeidsduur willen veranderen is de gewenste arbeidsduur over het algemeen één categorie hoger of lager dan de huidige arbeidsduur. Alleen mannen die 12–27 uur werken, willen relatief vaak voltijds werken.

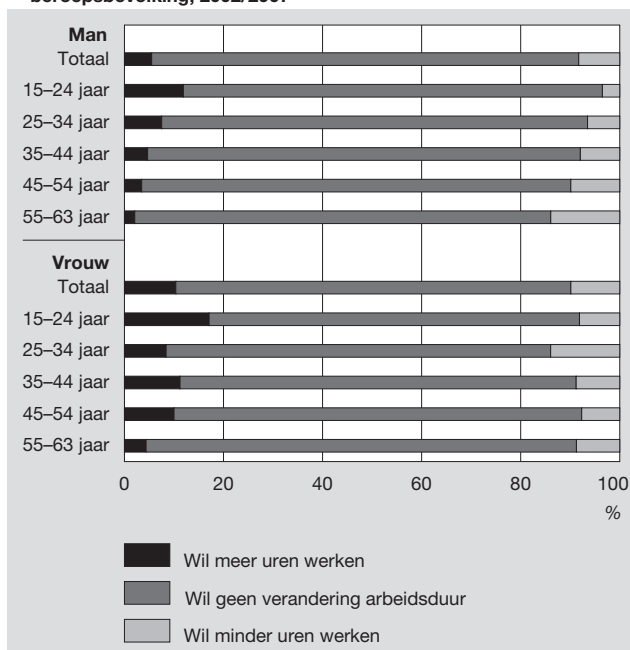
Staat 1
Gewenste arbeidsduur naar de huidige arbeidsduur en geslacht, werkzame beroepsbevolking 2002–2007

	Huidige arbeidsduur				totaal
	12–19 uur	20–27 uur	28–34 uur	35 uur of meer	
Gewenste arbeidsduur	%				
Man					
minder dan 12 uur	3	1	0	0	0
12–19 uur	73	2	1	0	2
20–27 uur	7	70	3	1	3
28–34 uur	5	9	84	5	11
35 uur of meer	12	18	12	94	84
totaal	100	100	100	100	100
Vrouw					
minder dan 12 uur	2	1	0	0	1
12–19 uur	82	4	1	1	17
20–27 uur	11	85	8	4	29
28–34 uur	3	7	84	9	23
35 uur of meer	2	4	7	86	29
totaal	100	100	100	100	100

2.3 Jongeren willen vaker hun arbeidsduur uitbreiden dan ouderen

Of mensen meer of minder willen werken hangt samen met de leeftijd. Jongeren (15–24 jaar) willen vaker hun arbeidsduur uitbreiden dan ouderen. Van de jonge mannen wil 12 procent de arbeidsduur uitbreiden en van de jonge vrouwen 17 procent. Het gaat bij jongeren die werken overigens om een relatief kleine groep: veel jongeren volgen namelijk nog een opleiding en werken niet of minder dan twaalf uur per week.

2. Meer/minder willen werken naar geslacht en leeftijd, werkzame beroepsbevolking, 2002/2007

Van de vrouwen van 25–34 jaar wil een groter deel de arbeidsduur verkleinen. Dit is de levensfase waarin veel vrou-

wen kinderen krijgen. Slechts weinig vrouwen willen na hun 55e hun arbeidsduur nog uitbreiden.

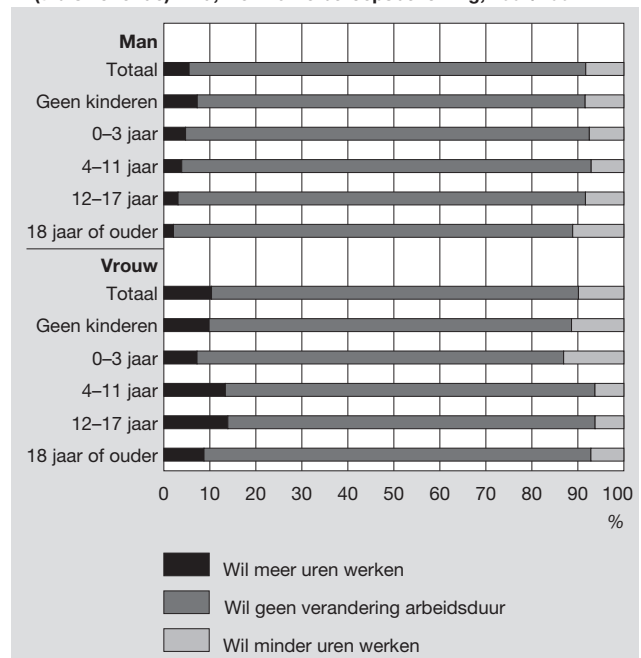
Bij mannen is de voorkeur om meer of minder te gaan werken niet speciaal anders in de levensfase waarin men kinderen heeft. De wens om meer te gaan werken is lager, naarmate de leeftijd hoger is. De voorkeur voor een kleinere arbeidsduur is dan hoger.

2.4 Relatief hoge voorkeur voor meer werken bij moeders met kinderen op de middelbare school

Zoals hierboven is aangegeven is bij vrouwen de voorkeur voor een lagere arbeidsduur groter in de leeftijdsgroep waarin veel vrouwen kinderen hebben. Als expliciet wordt gekeken naar het hebben van kinderen dan blijkt dat relatief weinig moeders met kleine kinderen (onder de vier jaar) hun arbeidsduur willen uitbreiden.

Onder moeders met kinderen in de schoolgaande leeftijd is het aandeel dat meer zou willen werken relatief hoog. Wordt er echter rekening mee gehouden dat deze moeders dikwijls deeltijdbanen hebben en dat deeltijders relatief vaak hun arbeidsduur willen uitbreiden, dan willen moeders met kinderen in het basisonderwijs iets minder dikwijls en moeders met kinderen op de middelbare school iets vaker meer uren werken dan vrouwen zonder thuiswonende kinderen (zie tabel 1). De groep vrouwen zonder thuiswonende kinderen bestaat zowel uit vrouwen die (nog) geen kinderen hebben en vaak aan het begin van hun carrière staan als uit vrouwen van wie de kinderen het huis uit zijn en die meer aan het eind van hun carrière staan.

3. Meer/minder willen werken naar geslacht en leeftijd jongste (thuiswonende) kind, werkzame beroepsbevolking, 2002/2007

2.5 Moeders met schoolgaande kinderen willen het minst dikwijls hun arbeidsduur beperken

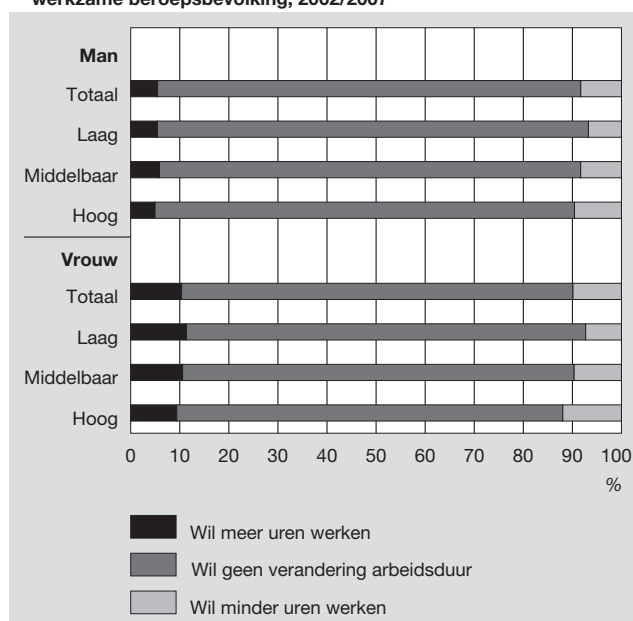
Onder vrouwen zonder thuiswonende kinderen of met kleine kinderen is het percentage dat de arbeidsduur wil ver-

minderen ongeveer twee keer zo hoog als onder vrouwen met thuiswonende kinderen van vier jaar of ouder. Ook hier speelt het aantal uren dat vrouwen werken een rol: vrouwen met schoolgaande kinderen werken vaak al weinig uren en willen niet nog minder werken. Als hiermee rekening wordt gehouden willen vrouwen met schoolgaande kinderen nog steeds iets minder dikwijls hun uren inkrimpen.

2.6 Hoogopgeleiden willen iets vaker minder werken dan laagopgeleiden

Hoogopgeleiden hebben een iets grotere voorkeur om de arbeidsduur te verminderen dan laagopgeleiden. Bij vrouwen gaat het om een verschil van 5 procentpunt en bij mannen om 3 procentpunt. Met betrekking tot het willen uitbreiden van de arbeidsduur zijn de verschillen tussen hoog- en laagopgeleiden zeer klein.

4. Meer/minder willen werken naar geslacht en opleidingsniveau, werkzame beroepsbevolking, 2002/2007

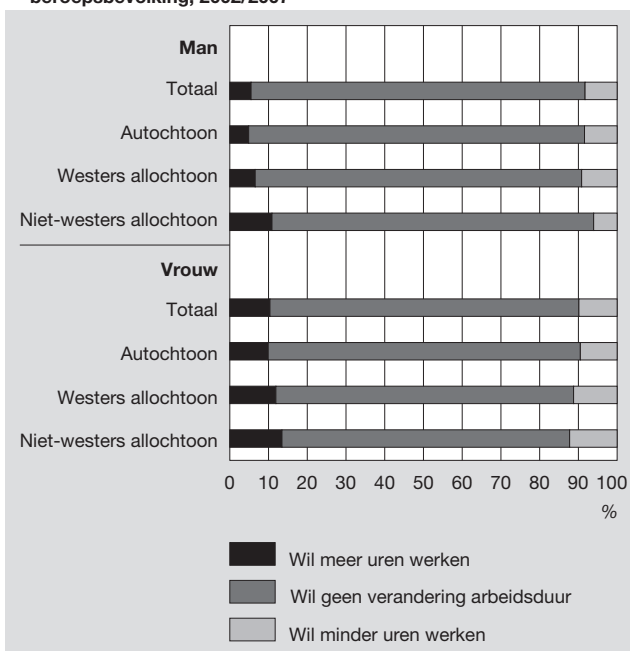
2.7 Niet-westers allochtone mannen willen twee keer zo vaak meer uren dan autochtone

Van de niet-westerse allochtonen wil een iets groter deel de arbeidsduur uitbreiden dan van de autochtonen. Dit geldt vooral voor mannen: niet-westers allochtone mannen willen twee keer zo vaak meer uren werken als autochtone mannen. Onder niet-westers allochtone vrouwen is de voorkeur om minder uren te werken iets groter dan onder autochtone vrouwen. Dit komt doordat niet-westers allochtone vrouwen gemiddeld meer uren werken. Niet-westers allochtone mannen daarentegen willen wat minder dikwijls dan autochtone mannen hun arbeidsduur verminderen.

2.8 In de landbouw en in de industrie is de wens om meer te werken het kleinst

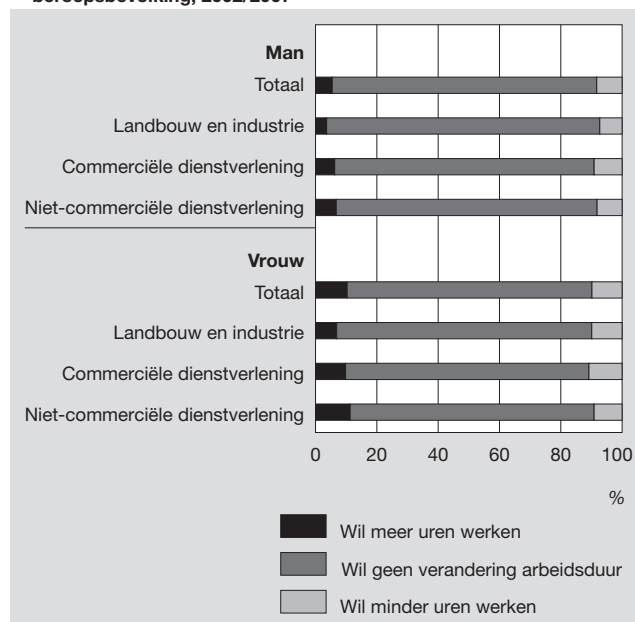
Van de vrouwen die in de (niet-)commerciële dienstverlening werken, wil een iets groter deel de arbeidsduur uitbreiden dan van de vrouwen die in de landbouw en industrie werken.

5. Meer/minder willen werken naar geslacht en herkomst, werkzame beroepsbevolking, 2002/2007

Ook voor mannen geldt dat degenen in de landbouw en industrie het minst vaak hun arbeidsduur willen uitbreiden. Voor de wens om minder uren te werken zijn de verschillen tussen de sectoren zeer klein.

6. Meer/minder willen werken naar geslacht en sector, werkzame beroepsbevolking, 2002/2007

3. Meer gaan werken

3.1 Meeste mensen bereiken geen uitbreiding arbeidsduur binnen een jaar

Van de vrouwen die hebben aangegeven dat ze meer uren willen werken, heeft 41 procent na een jaar de arbeidsduur

uitgebreid. Onder mannen is dit aandeel met 34 procent een stuk kleiner. Dit komt doordat mannen al vaker meer werkten dan vrouwen. Als hiermee rekening wordt gehouden, realiseren mannen juist vaker dan vrouwen hun wens om meer uren te werken. Verder wil twee vijfde van degenen die aanvankelijk hadden aangegeven dat ze meer wilden werken, dat na een jaar niet meer, zonder dat men deze wens heeft gerealiseerd.

Van de mannen blijkt een groter deel van voorkeur te zijn veranderd dan van de vrouwen. Het is onbekend of men de wens om meer te werken niet heeft gerealiseerd, omdat men van voorkeur is veranderd, of dat men van voorkeur veranderd is, omdat het toch niet mogelijk bleek deze te realiseren, of dat de voorkeur voor de arbeidsduur sowieso instabiel is.

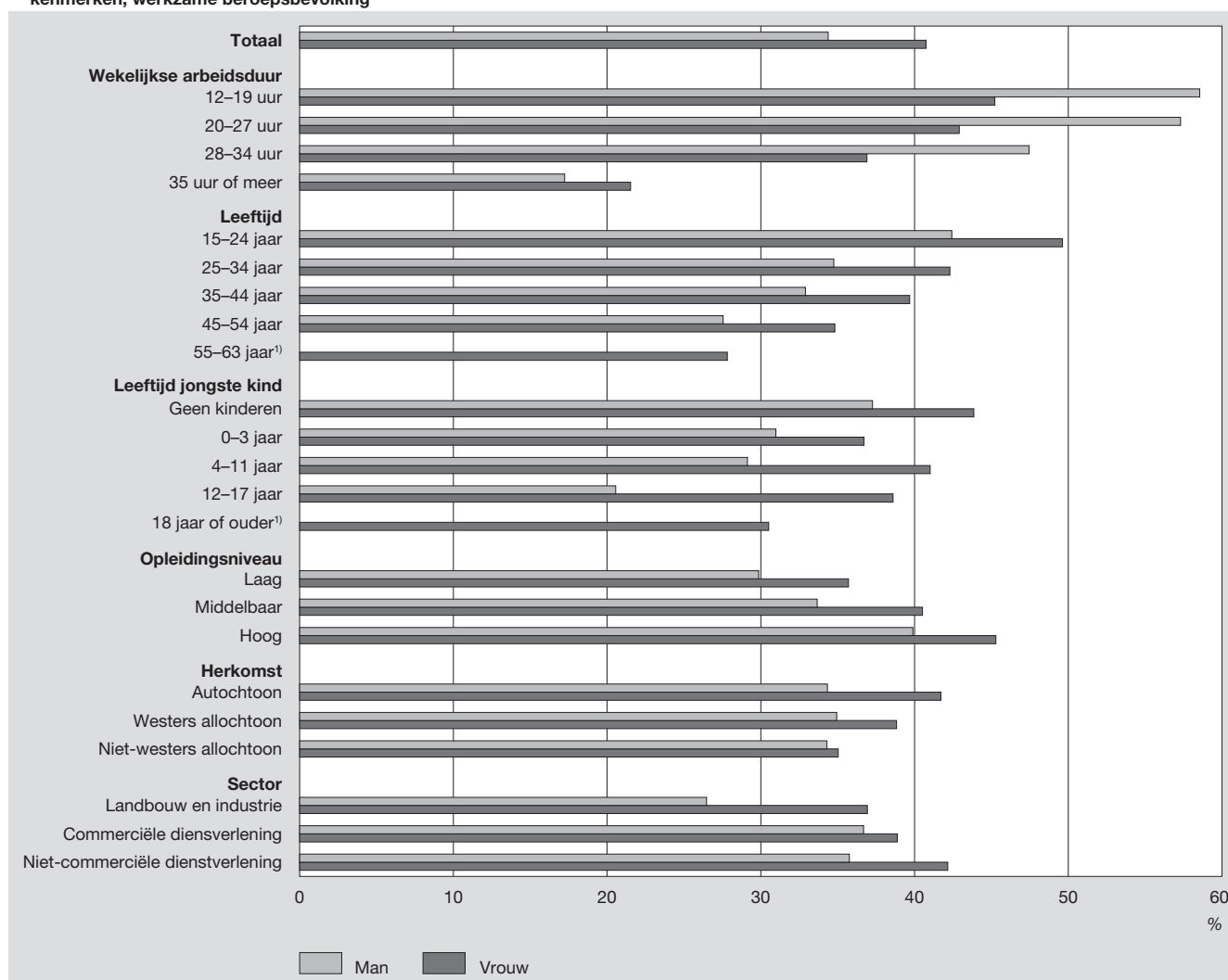
Figuur 7 geeft de verschillen tussen groepen in de mate waarin zij meer uren zijn gaan werken. Deze verschillen kunnen samenhangen met verschillen in andere kenmerken. Bij de samenhang van bijvoorbeeld de leeftijd van het jongste kind met het uitbreiden van de arbeidsduur kan ook een rol spelen dat moeders met jonge kinderen vaker in deeltijd werken en ouders met oudere kinderen ouder zijn dan ouders met jonge kinderen. Arbeidsduur en leeftijd

hangen namelijk ook samen met de kans om meer uren te gaan werken. Hiermee wordt rekening gehouden in multivariate logistische regressie-analyses. De samenhang wordt weergegeven aan de hand van odds ratios. De kansverhouding (odds) is de verhouding tussen de kans dat iets gebeurt (bijvoorbeeld meer gaan werken) en de kans dat het niet gebeurt. De odds ratio is de verhouding tussen de kansverhouding van een groep (bijvoorbeeld mensen zonder kinderen) en de kansverhouding van een andere groep (bijvoorbeeld ouders van jonge kinderen). Een odds ratio die groter is dan 1 geeft aan dat een factor samenhangt met een grotere kans op een gewenste of bereikte verandering, terwijl een odds ratio kleiner dan 1 wil zeggen dat deze samenhangt met een kleinere kans. Een odds ratio van 1 betekent dat er geen samenhang is. De odds ratio kan tussen nul en oneindig liggen. Een odds ratio van 0,5 impliceert een even sterke samenhang als een odds ratio van 2.

3.2 Jongeren breiden arbeidsduur vaker uit dan ouderen

Jongeren tot en met 24 jaar die meer willen werken zijn vaker daadwerkelijk meer uren gaan werken dan ouderen.

7. De mate waarin werkenden die meer uren willen werken (in 2002/2007) dat na een jaar (in 2003/2008) gerealiseerd hebben naar achtergrondkenmerken, werkzame beroepsbevolking

¹⁾ Vanwege te weinig waarnemingen kan niet gerapporteerd worden over mannen van 55-63 jaar en mannen van wie het jongste kind 18 jaar of ouder is.

Van de vrouwen tot en met 24 is 50 procent meer uren gaan werken en van de mannen 42 procent. Bij mannen is er echter geen verschil meer tussen jonge mannen en mannen van middelbare leeftijd als rekening wordt gehouden met het feit dat jonge mannen minder uren werken en dat het makkelijker is om de arbeidsduur uit te breiden als men minder uren werkt.

Staat 2
Samenhang van de realisatie (in 2003–2008) van de wens (in 2002–2007) om meer te gaan werken met achtergrondkenmerken, logistische regressie, werkzame beroepsbevolking ¹⁾

	Mannen odds ratio	Vrouwen odds ratio
Leeftijd (ref. 35–44 jaar)		
15–24 jaar	0,99	1,73*
25–34 jaar	1,02	1,30*
45–54 jaar	0,60*	0,76*
55–63 jaar	0,34*	0,56*
Leeftijd jongste kind (ref. geen kinderen)		
0–3 jaar	0,92	0,61*
4–11 jaar	0,84	0,92
12–17 jaar	0,63*	0,99
18 jaar of ouder	1,13	0,83
Opleidingsniveau (ref. middelbaar)		
laag	0,83	0,79*
hoog	1,35*	1,36*
Herkomst (ref. autochtoon)		
westers allochtoon	0,93	0,96
niet-westers allochtoon	0,95	0,89
Sector (ref. commerciële dienstverlening)		
landbouw en industrie	0,94	1,09
niet-commerciële dienstverlening	0,89	1,12
Wekelijkse arbeidsduur (ref. 35 uur of meer)		
12–19 uur	7,22*	4,06*
20–27 uur	7,57*	3,40*
28–34 uur	4,43*	2,13*

* = significante samenhang ($p < 0,05$ tweezijdige toets).

¹⁾ In de modellen wordt ook gecontroleerd voor het jaar.

3.3 Van hoogopgeleiden gaat groter deel meer werken dan van laagopgeleiden

Moeders met jonge kinderen (onder de vier jaar) die hun arbeidsduur willen uitbreiden, slagen daar minder vaak in dan vrouwen zonder (thuiswonende) kinderen: van de moeders met jonge kinderen die meer willen werken is 37 procent meer uren gaan werken tegen 44 procent van de vrouwen zonder kinderen. Moeders met oudere kinderen hebben een relatief grote voorkeur voor een uitbreiding van de arbeidsduur. Zij slagen hier niet beter in dan vrouwen zonder kinderen. Van de mannen met minderjarige kinderen slaagt een kleiner deel erin om de arbeidsduur uit te breiden dan van de mannen zonder kinderen. Dit komt gedeeltelijk doordat ze ouder zijn en ouderen minder makkelijk hun arbeidsduur uitbreiden: als hiermee rekening wordt gehouden slagen alleen de mannen met kinderen tussen de 12 en 17 er minder goed in.

Als hoogopgeleiden meer willen werken realiseren ze dat iets vaker dan middelbaar opgeleiden (een verschil van 4 procentpunten bij vrouwen en van 6 procentpunten bij mannen). Van de laagopgeleiden die meer willen werken is een kleiner deel hierin geslaagd dan van de middelbaar opgeleiden (een verschil van 5 procentpunten bij vrouwen en 6 procentpunten bij mannen).

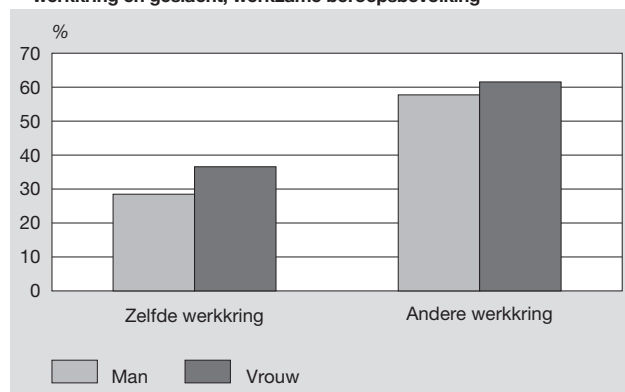
Niet-westers allochtone vrouwen slagen er iets minder vaak in om meer uren te gaan werken dan autochtone vrouwen, maar dit verschil komt doordat niet-westers allochtone vrouwen meer uren werken dan autochtone vrouwen en het moeilijker is om de arbeidsduur uit te breiden naarmate men meer uren werkt. Bij mannen is er geen statistisch significant verschil tussen autochtonen en niet-westerse allochtonen.

Mannen in de landbouw en industrie slagen er minder goed in om meer uren te gaan werken dan mannen in andere sectoren. Dit komt echter doordat mannen in de landbouw en industrie een hogere arbeidsduur hebben. Verder is er weinig verschil tussen werkenden in verschillende sectoren in de mate waarin men de arbeidsduur uitbreidt als men dat wil.

3.4 Verandering werkkring gaat dikwijls gepaard met realisatie wens om meer te gaan werken

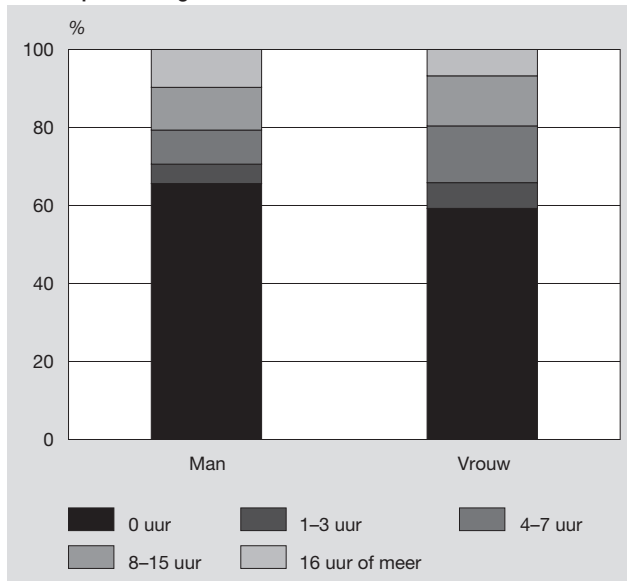
Verandering van werkkring zou een middel kunnen zijn om de arbeidsduur uit te breiden, als het binnen de huidige werkkring niet mogelijk is. Van de mensen die meer uren wilden werken is 18 procent van werkkring veranderd. Degenen die dat gedaan hebben, hebben veel vaker hun arbeidsduur uitgebreid. Van de vrouwen die van werkkring zijn veranderd heeft 62 procent de arbeidsduur uitgebreid tegen 37 procent die dat niet heeft gedaan. Bij mannen hebben degenen die van werkkring veranderd zijn ongeveer twee keer zo vaak hun arbeidsduur uitgebreid als degenen die in dezelfde werkkring zijn gebleven.

8. De mate waarin werkenden die meer uren willen werken (in 2002/2007) dat na een jaar (in 2003/2008) gerealiseerd hebben naar verandering werkkring en geslacht, werkzame beroepsbevolking

Werkenden die meer uren willen werken willen gemiddeld 9 uur per week meer werken. Zoals hierboven is aangegeven bereiken de meeste mensen geen uitbreiding van de arbeidsduur. Als ze wel meer uren gaan werken gaat het bij vrouwen dikwijls om 4–15 uur extra. Bij mannen komen de categorieën 4–7 uur, 8–15 uur en 16 uur of meer ongeveer evenveel voor.

9. Het aantal uren dat werkenden die meer willen werken (in 2002/2007) meer zijn gaan werken (in 2003/2008) naar geslacht, werkzame beroepsbevolking

4. Minder gaan werken

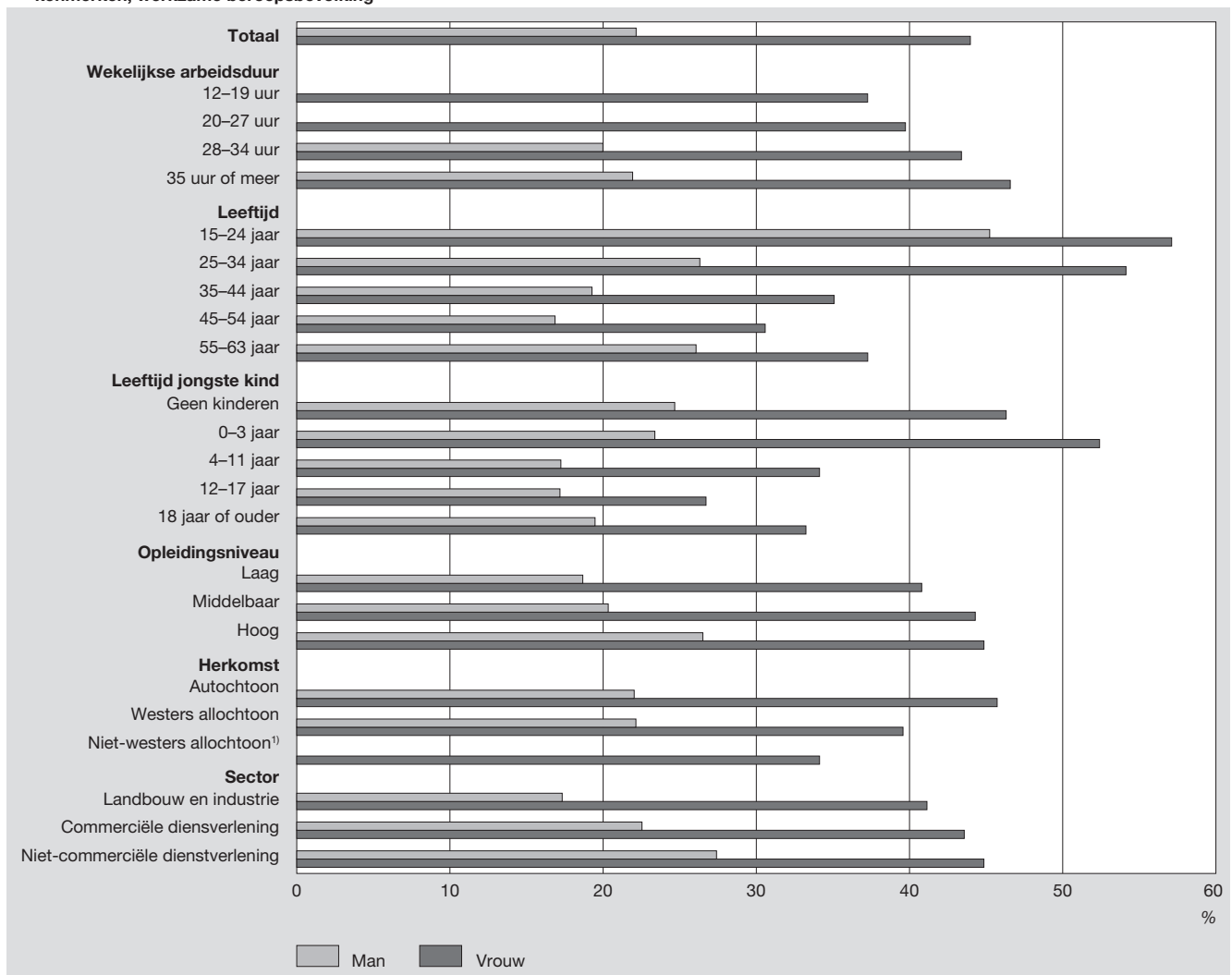
4.1 Vrouwen gaan vaker minder werken dan mannen

Van de vrouwen die minder willen werken heeft 44 procent dit na een jaar gerealiseerd. Zo slagen vrouwen er bijna twee keer zo vaak in om minder uren te gaan werken als mannen. Dit verschil is ook aanwezig als vrouwen en mannen met dezelfde arbeidsduur worden vergeleken. Van de mannen is bovendien een groot deel van voorkeur veranderd: meer dan de helft die aangaf minder uren te willen werken, wilde dat een jaar later niet meer zonder dat men minder uren is gaan werken.

4.2 Van jongeren bereikt groter deel vermindering arbeidsduur dan van ouderen

Als jonge vrouwen en mannen minder uren willen werken, slagen zij daar relatief vaak in. Mogelijk gaat het hier om een selectieve groep die om specifieke redenen minder wil

10. De mate waarin werkenden die minder uren willen werken (in 2002/2007) dat na een jaar (in 2003/2008) gerealiseerd hebben naar achtergrondkenmerken, werkzame beroepsbevolking

¹⁾ Vanwege te weinig waarnemingen kan niet gerapporteerd worden over mannen die minder willen werken met een arbeidsduur van 12-19 of 20-27 uur per week en mannen van niet-westers allochtone herkomst.

werken, bijvoorbeeld voor studie of zorg voor de kinderen. Vrouwen zonder (thuiswonende) kinderen en moeders met kleine kinderen hebben een grotere voorkeur om minder te werken. Zij slagen hier ook vaker in. Vooral moeders van kleine kinderen zijn na een jaar minder uren gaan werken.

Vrouwen en mannen met oudere kinderen slagen er relatief weinig in om de arbeidsduur te verminderen als ze dat willen. Het verschil tussen werkenden met oudere kinderen en werkenden zonder kinderen hangt grotendeels samen met het feit dat werkenden zonder kinderen jonger zijn en vrouwen zonder kinderen bovendien meer uren werken dan vrouwen met kinderen. Wordt hiermee rekening gehouden dan slagen alleen vrouwen met kinderen van 12–17 jaar er minder vaak in om minder uren te werken dan vrouwen zonder kinderen.

Staat 3
Samenhang van de realisatie (in 2003–2008) van de wens (in 2002–2007) om minder te gaan werken met achtergrondkenmerken, logistische regressie, werkzame beroepsbevolking¹⁾

	Mannen odds ratio	Vrouwen odds ratio
Leeftijd (ref. 35–44 jaar)		
15–24 jaar	4,05*	2,66*
25–34 jaar	1,34*	2,03*
45–54 jaar	0,85	0,86
55–63 jaar	1,46*	1,12
Leeftijd jongste kind (ref. geen kinderen)		
0–3 jaar	1,05	1,41*
4–11 jaar	0,82	0,98
12–17 jaar	0,85	0,76*
18 jaar of ouder	0,94	1,02
Opleidingsniveau (ref. middelbaar)		
laag	0,92	1,04
hoog	1,38*	0,97
Herkomst (ref. autochtoon)		
westers allochtoon	0,93	0,83
niet-westers allochtoon	1,02	0,49*
Sector (ref. commerciële dienstverlening)		
landbouw en industrie	0,80*	0,96
niet-commerciële dienstverlening	1,28*	1,23*
Wekelijkse arbeidsduur (ref. 35 uur of meer)		
12–19 uur	0,69	0,61*
20–27 uur	1,26	0,68*
28–34 uur	0,76*	0,88

* = significante samenhang ($p < 0,05$ tweezijdige toets).

1) In de modellen wordt ook gecontroleerd voor het jaar.

4.3 Hoogopgeleiden realiseren vaker vermindering arbeidsduur dan laagopgeleiden

Van de hoogopgeleide mannen slaagt een groter deel erin om minder te gaan werken dan van de laag- en middelbaar opgeleide mannen. Er is nauwelijks verschil tussen laag en middelbaar opgeleide mannen. Bij vrouwen zijn er geen statistisch significante verschillen.

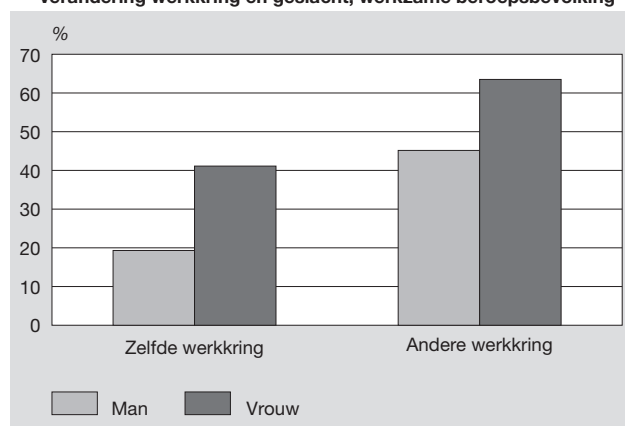
Niet-westerse allochtone vrouwen slagen er minder vaak in om hun arbeidsduur te verminderen dan autochtone vrouwen. Van de autochtone vrouwen is 46 procent minder uren gaan werken tegen 34 procent van de niet-westerse allochtone vrouwen.

Mannen die in de commerciële dienstverlening werken gaan vaker minder uren werken dan mannen die in de landbouw en industrie werken. In de niet-commerciële dienstverlening is een nog iets groter deel van de mannen vaker minder uren gaan werken. Tussen mannen in de landbouw en industrie en mannen in de niet-commerciële dienstverlening is een verschil van 10 procentpunten.

4.4 Verandering werkkring hangt sterk samen met vermindering arbeidsduur

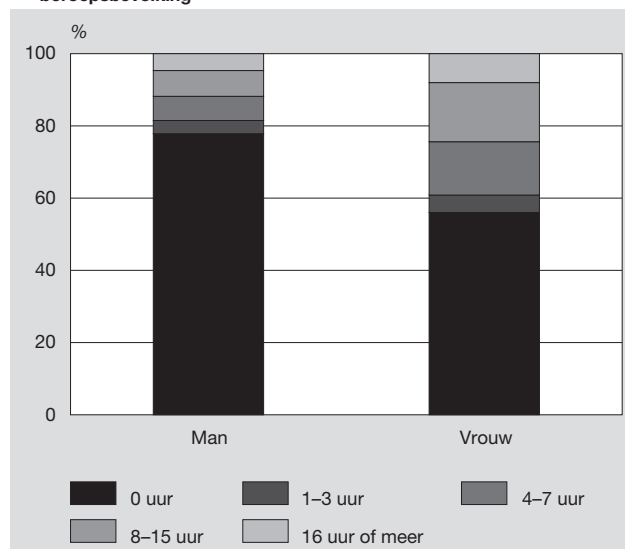
Als het binnen de huidige werkkring niet mogelijk is om minder uren te gaan werken, zou het veranderen van werkkring een mogelijkheid kunnen bieden om de arbeidsduur te verminderen. Van degenen die minder uren wilden werken is 12 procent van werkkring veranderd. Een relatief groot deel van hen heeft de arbeidsduur verminderd. Van de vrouwen die van werkkring zijn veranderd heeft 63 procent de arbeidsduur verminderd tegen 41 procent van degenen die in dezelfde werkkring zijn gebleven. Mannen die van werkkring veranderd zijn hebben meer dan twee keer zo vaak hun arbeidsduur verminderd als mannen die in dezelfde werkkring gebleven zijn.

11. De mate waarin werkenden die minder uren willen werken (in 2002/2007) dat na een jaar (in 2003/2008) gerealiseerd hebben naar verandering werkkring en geslacht, werkzame beroepsbevolking

Als werkenden minder willen werken, gaat het om gemiddeld 9 uur per week. Hierboven is geconstateerd dat de meeste mensen niet minder zijn gaan werken. Als ze wel minder uren gaan werken gaat het bij zowel vrouwen als mannen dikwijls om 4–15 uur minder.

12. Het aantal uren dat werkenden die minder willen werken (in 2002/2007) minder zijn gaan werken (in 2003/2008) naar geslacht, werkzame beroepsbevolking

Technische toelichting

Alle gegevens in dit artikel zijn afkomstig uit de Enquête beroepsbevolking (EBB). De EBB is een steekproefonderzoek onder personen die in Nederland wonen, met uitzondering van personen in inrichtingen, instellingen en tehuisen (institutionele bevolking). Voor de EBB wordt elk jaar een steekproef getrokken van ongeveer 1 procent van de Nederlandse bevolking.

Aan respondenten (die minimaal twaalf uur per week werken) is mondeling gevraagd of ze (binnen zes maanden) meer/minder uur willen werken ('Zou u binnen zes maanden meer of minder willen gaan werken, aangenomen dat uw verdiensten dan ook veranderen?') en zo ja hoeveel uur ze willen werken ('Hoeveel uur per week zou u willen werken?'). Bovendien is gevraagd hoeveel uur ze op dit moment werken (werkenden die voor een vast aantal uren in dienst zijn, is gevraagd naar het aantal uren dat ze in dienst zijn en de overige werkenden is gevraagd naar het gemiddelde aantal uren dat ze werken).

De eerste vier kwartalen na het eerste interview zijn de respondenten opnieuw ondervraagd over hun arbeidssituatie zodat ook de situatie gedurende het jaar na het eerste interview bekend is. Als de arbeidsduur een jaar na de eerste enquête minimaal één uur afwijkt, is de arbeidsduur als veranderd beschouwd.

Voor de analyses zijn respondenten geselecteerd die tijdens het eerste interview 15 tot en met 63 jaar oud waren (zodat ze ook een jaar later nog onder de 65 waren), tijdens het eerste interview minstens twaalf uur per week werkten en een jaar later ook werkten. Voor de situatie een jaar na het interview zijn ook degenen die minder dan twaalf uur per week werkten in de analyses opgenomen, omdat sommige mensen die minder wilden werken, minder dan twaalf uur wilden werken.

Voor dit artikel zijn de respondenten geanalyseerd die in de periode 2002 tot en met 2007 face-to-face zijn geïnterviewd (daarnaast is gebruik gemaakt van de interviews die een jaar later in de periode 2003–2008 telefonisch zijn gehouden). De cijfers in dit artikel zijn steeds het gemiddelde van die zes jaren. Door middel van logistische regressie-analyses is gekeken welke groepen meer/minder uur willen werken (zie tabel 1) en in hoeverre zij dit daadwerkelijk zijn gaan doen (zie staat 2 en 3).

Literatuur

Beckers, I. en J. Van der Valk (2005). Ouders op de arbeidsmarkt. *Sociaaleconomische trends*, 2/2005: 18–22.

Bos, W. en M. van den Brakel (2009, 20 mei). Steeds meer vrouwen economisch zelfstandig. *CBS-Webmagazine*.

Cloin, M. en M. Souren (2009). Onbetaalde arbeid en de combinatie van arbeid en zorg. In: Merens, A. en B. Hermans (red.) (2009). *Emancipatiemonitor 2008*. Den Haag, SCP/CBS: 115–158.

Commissie Arbeidsparticipatie (2008). Naar een toekomst die werkt: Advies Commissie Arbeidsparticipatie.

Hillebrink, C. en B. Pouwels (2009). Mannen met een voltijd baan. In: Keuzenkamp, S., C. Hillebrink, W. Portegijs en B. Pouwels (red.) (2009). *Deeltijd (g)een probleem: Mogelijkheden om de arbeidsduur van vrouwen met een kleine deeltijd baan te vergroten*. Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau: 63–93.

Keuzenkamp, S. en E. Steenvoorden (2008). Arbeidsdeelname en arbeidsduur internationaal vergeleken. In: Portegijs, W. en S. Keuzenkamp (red.) (2008). *Nederland Deeltijdland*. Den Haag, SCP.

Kösters, L. (2009, 8 juli). Deeltijders minder tevreden over arbeidsduur dan voltijders. *CBS-Webmagazine*.

OCW (2009a). Meer kansen voor vrouwen: Emancipatiebeleid 2008 – 2011. Den Haag, Ministerie van OCW.

OCW (2009b). *Plan van de man*. Den Haag, Ministerie van OCW.

Portegijs, W. (2009). Vrouwen met een kleine deeltijd baan. In: Keuzenkamp, S., C. Hillebrink, W. Portegijs en B. Pouwels (red.) (2009). *Deeltijd (g)een probleem: Mogelijkheden om de arbeidsduur van vrouwen met een kleine deeltijd baan te vergroten*. Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau: 63–93.

Siermann, C. (2009, 22 juli). Nederland is Europees kampioen deeltijdwerken. *CBS-Webmagazine*.

Steenvoorden, E. en S. Keuzenkamp (2008). Een Nederlands patroon? Deeltijdwerk internationaal bezien. In: Portegijs, W., M. Cloin, S. Keuzenkamp, A. Merens en E. Steenvoorden (red.) (2008). *Verdeelde tijd. Waarom vrouwen in deeltijd werken*. Den Haag, SCP.

Tabel 1
Samenhang om meer/minder te willen werken met achtergrondkenmerken, logistische regressie, werkzame beroepsbevolking, 2002–2007¹⁾

	Meer willen werken		Minder willen werken	
	mannen odds ratio	vrouwen odds ratio	mannen odds ratio	vrouwen odds ratio
Leeftijd (ref. 35–44 jaar)				
15–24 jaar	1,17*	2,07*	0,44*	0,72*
25–34 jaar	1,50*	1,26*	0,70*	1,15*
45–54 jaar	0,68*	0,70*	1,33*	1,01
55–63 jaar	0,25*	0,26*	1,91*	1,17*
Leeftijd jongste kind (ref. geen kinderen)				
0–3 jaar	0,66*	0,33*	0,93	1,85*
4–11 jaar	0,68*	0,79*	0,72*	0,88*
12–17 jaar	0,74*	1,19*	0,72*	0,77*
18 jaar of ouder	0,59*	0,91	0,90*	0,86*
Opleidingsniveau (ref. middelbaar)				
laag	0,94	1,04	0,77*	0,85*
hoog	0,79*	1,19*	1,10*	1,01
Herkomst (ref. autochtoon)				
westers allochtoon	1,25*	1,46*	1,08	1,09
niet-westers allochtoon	2,00*	1,75*	0,82*	1,10
Sector (ref. commerciële dienstverlening)				
landbouw en industrie	0,75*	0,85*	0,76*	0,88*
niet-commerciële dienstverlening	1,23*	1,19*	0,75*	0,89*
Wekelijkse arbeidsduur (ref. 35 uur of meer)				
12–19 uur	8,30*	11,71*	0,45*	0,17*
20–27 uur	11,78*	8,57*	0,38*	0,31*
28–34 uur	4,40*	3,98*	0,63*	0,67*

* = significante samenhang ($p < 0,05$ tweezijdige toets).

¹⁾ In de modellen wordt ook gecontroleerd voor het jaar.